

Miten toimia, kun vieraskasviesiintymä osuu kohdalle maankaivuutöissä?

Maankaivuutöissä saatetaan törmätä ojen varsille ja tienpientareille levittäytyneisiin vieraskasveihin, kuten **jättiputkiin, jättipalsamiin, aasialaisiin tattariin, ruttojuuriin** sekä **raunioyrteihin**. Tässä toimintaohjeessa esitellään lyhyesti kunkin edellä mainitun lajin tuntomerkit sekä niiden keskeisimmät torjuntatoimenpiteet. Tämä toimintaohje perustuu Espoon kaupungin syksyllä 2017 julkaisemaan vieraslajilinjaukseen. Se velvoittaa tarkastamaan kaikkien vieraskasvilajien esiintymät kaivuutyökohteelta ennen töiden aloittamista. Vieraskasvitilanteen pääsee tarkastamaan helposti Espoon kaupungin karttajärjestelmästä (Trimble Webmap, Kadut ja puistot > Puut & kasvit > Kaukasianjättiputket ja Vieraslajikartta 2016).

Jättiputket (*Heracleum persicum* -ryhmä)

Tuntomerkit:

- 2–3 metriä korkeat punalaikkuiset, karvaiset ja ontot kukkavarret
- Suuret ja liuskoittuneet lehdet
- Kukki kesä-elokuussa leveillä ja väriltään valkoisilla kukinnoilla

Kuvat: T. Rytteri/ Vieraslajiportaali & J. Hesso/ Espoon kaupunkitekniikan keskus

Torjuntatoimenpiteet:

- Kaivetaan kasvusto juurineen ylös maasta vähintään 0,5 metrin syvyydeltä ja 4 metrin etäisyydeltä sen keskipisteestä
- Kaivetut maamassat sijoitetaan Espoon Kulmakorven maanvastaanottoalueelle, jossa ne haudataan puhtaiden maamassojen alle vähintään 1 metrin syvyyteen
- Kasvin kukinnot kerätään talteen esimerkiksi jätessäkkeihin, minkä jälkeen ne poltetaan tulisijassa
- Pienet esiintymät tukahdutetaan peittämällä ne esimerkiksi vanerilevyillä muutaman kesän ajaksi

Jättipalsami (*Impatiens glandulifera*)

Tuntomerkit:

- 1–1,5 metriä korkea meheväärtinen ruoho
- Kukki heinä-syyskuussa vaaleanpunaisin kukin
- Lehdet pitkulaisia ja hammaslaitaisia
- Tuottaa hedelmiä, jotka sinkauttavat siemenet kauas

Kuvat: T. Rytteri/ Vieraslajiportaali & J. Kolehmainen/ Vieraslajiportaali

Torjuntatoimenpiteet:

- Kitetään pienialainen esiintymä käsin
- Kaivetaan suuri-alainen esiintymä ojanvarrelta 20 senttimetrin syvyydeltä ylös
- Kaivetut maamassat sijoitetaan Espoon Kulmakorven maanvastaanotto-alueelle, jossa ne haudataan puhtaiden maamassojen alle vähintään 1 metrin syvyyteen
- Niitetään ojan/tienvarsi ennen kukintaa ja siementen muodostumista

Aasialaiset tattaret (*Fallopia* spp.)

Tuntomerkit:

- Kasvattavat 2–4 metriä korkeita ja bambumaisia varsia
- Suuret ja ohuet lehdet
- Kukkivat loppukesällä kermanvalkoisin kukin
- Syväälle ulottuva ja kova juurakko

Kuvat: J. Rikkinen/ Vieraslajiportaali & T. Rytteri/ Vieraslajiportaali

Torjuntatoimenpiteet:

- Kaivetaan kasvusto juurineen ylös maasta vähintään 1 metrin syvyydeltä
- Kaivetut maamassat sijoitetaan Espoon Kulmakorven maanvastaanottoalueelle, jossa ne haudataan puhtaiden maamassojen alle vähintään 6 metrin syvyyteen
- Maanpäälliset varret katkotaan ja niiden sisälle suihkutetaan torjunta-ainetta
- Kasvustoa niitetään/murskataan usean vuoden ajan
- Kasvusto peitetään muutaman vuoden ajaksi

Ruttojuuret (*Petasites* spp.)

Tuntomerkit:

- Kukkivat touko-kesäkuussa ilman lehtiä sinipunaisilla tai vaalean kellertävillä kukilla
- Suuret lehdet (jopa 1 m leveitä)

Kuvat: J. Rikkinen/ Vieraslajiportaali

Torjuntatoimenpiteet:

- Kaivetaan kasvusto juurineen ylös maasta vähintään 0,5 metrin syvyydeltä
- Kaivetut maamassat sijoitetaan Espoon Kulmakorven maanvastaanottoalueelle, jossa ne haudataan puhtaiden maamassojen alle vähintään 1 metrin syvyyteen
- Niitetään kasvusto useamman kerran kesässä
- Käsitellään kasvusto torjunta-aineella

Raunioyrtit (*Symphytum* spp.)

Tuntomerkit:

- 0,5–1,5 metriä korkeita
- Kukkiivat kesä-elokuussa sinisin, sinipunaisin tai kellanvalkoisin kukin
- Lehdet sekä varret tiheä- ja karheakarvaisia

Kuvat: T. Rytteri/ Vieraslajiportaali & E. Simak/ Wikimedia Commons

Torjuntatoimenpiteet:

- Kaivetaan kasvusto ylös maasta 20 senttimetrin syvyydeltä
- Kaivetut maamassat sijoitetaan Espoon Kulmakorven maanvastaanottoalueelle, jossa ne haudataan puhtaiden maamassojen alle vähintään 1 metrin syvyyteen
- Niitetään kasvusto useamman kerran kesässä